

FİLMLERİN GÖRSEL SANATLAR EĞİTİMİNDE KULLANIMI

Dr. Öğr. Üyesi Armağan GÜNEŞ¹

ÖZET

Kültür-sanat okuryazarlığın çok önem kazandığı günümüzde, sanat eğitimi, öğrencilere kendilerini anlatma, yenilikçi düşünceler geliştirme, estetik duyarlılık kazanma fırsatı sunar. Sanat eğitimi, öğrencilerin nitelikli resimler ve sanat eserleri üretmelerini sağlamak ve onları birer sanatçı gibi yetiştirmek için verilmez. Önemli olan, ürün değil, çocuğun gelişimine katkı sağlamaktır. Günümüzde okullarda sanat eğitimi dersi görsel sanatlar adı altında verilmektedir. Görsel sanatlar dersi, okullarda sanat eğitiminin en önemli uygulama alanlarından biridir. Görsel sanatlar dersi, genel eğitimin gerekli ve önemli bir parçasıdır. Öğrenciler; resim, müzik, tiyatro, dans, şiir, öykü, heykel, seramik, fotoğraf, yaratıcı drama, film, video gibi konularla ilgili bilgileri, bu derste alır. Günümüzde görsel sanatlar dersinde teknoloji hızlı ve yaygın bir biçimde kullanılmaktadır. Sanat eğitimi veren ve sanat eğitimi alan bireyler bu gelişmelerden olumlu yönde etkilenmektedir. Görsel sanatlar dersinde öğrencilere farklı alanlarda bilgi aktarımında ve eserlerin tanıtımında filmlerin rolü gün geçtikçe artmaktadır. Geleneksel olarak sınıfta ders anlatmak şeklinde yapılan eğitimi zenginleştirmek için filmler, uzun süreden beri eğitim ve öğretimde kullanılmaktadır. Literatür tarama yönteminin kullanıldığı bu çalışmanın amacı; filmlerin, görsel sanatlar dersinde kullanımının, sanat eğitime katkısının olumlu ve olumsuz yönlerini irdelemek ve çözüm önerileri sunmaktır. Daha önce okullarda Resim-İş dersi olarak bilinen bu dersin adı yıllar içinde değişmiş ve kapsamı genişletilmiştir. Fakat görsel sanatlar eğitimi denildiğinde birçok eğitimcinin, ailenin ve öğrencinin aklına daha çok resim eğitimi gelmektedir. Bu durum görsel sanatlar dersinde amaç ve hedeflerinin tam olarak anlatılamadığını göstermektedir.

Anahtar Kelimeler: Film, Sanat, Eğitim, Görsel Sanatlar

¹ Harran Üniversitesi Güzel Sanatlar Fakültesi Sinema Televizyon ABD, armagangunes21@gmail.com

USING FILMS IN VISUAL ARTS EDUCATION

ABSTRACT

Today, when culture and art literacy is very important, art education offers opportunities for students to tell themselves, to develop their creativity and to gain aesthetic sensitivity. Art education is not given to students to produce qualified pictures and works of art and to educate them as artists. What matters is not the product, but the child's development. Nowadays, arts education lessons are given under the name of visual arts in schools. The visual arts course is one of the most important application areas of art education in schools. Visual arts education is a field where education and art come together in different positions and at different dimensions. The visual arts course is a necessary and important part of general education. Students get information on pictures, music, theater, dance, poetry, story, sculpture, ceramic, photography, creative drama, film, video. Because of its wide scope, today's technology is used in a fast and widespread way in visual arts lesson. Individuals with arts education and arts education are influenced positively by these developments. In visual arts lessons, the role of films in the transfer of knowledge and presentation of the works in different fields is increasing day by day. Traditionally, films have been used in education and training for a long time to complete the training in order to teach the class. The purpose of this study is to use the literature survey method; to examine the positive and negative aspects of the use of films in the visual arts lesson and to contribute to art education and to offer solutions. The name of this course, which was formerly known as the Painting course in schools, has changed over the years and its scope has been expanded. But when it comes to visual arts education, many educators, parents and students come to think of painting education more. This shows that the goals and objectives of the visual arts course are not fully explained.

Keywords: Film, Art, Education, Visual Arts

GİRİŞ

Sanat eğitimi, başlı başına bir bilim dalıdır (Başbuğ, 2016). Öğrencilerin algısal yetilerini geliştirme amacı güden sanat eğitimi, onların zihinsel birikimlerini görsel biçimler ile ifade edebilmesine yardımcı olur (Gündüz, 2015). İlköğretim, bireylerin yaşamlarını sürdürebilmeleri için gerekli olan temel bilgileri verir (Tarı, 2012). Sanatta, bilim, dil ve matematik gibi öğretilen bir alandır (Alakuş, 2014). Genel eğitim sistemi içinde çocuğun yaratıcılığını en rahat ifade edebildiği yer, sanat eğitimi alanıdır (Tütüncü, 2006). Okullarda sanat eğitiminin en önemli uygulama alanlarından biri görsel sanatlar dersi (Yılmaz, Bilici, 2016). Görsel sanatlar eğitimi almak için bir sanatçı veya üstün yeteneklere sahip biri olmak gerekmez (Ünver, 2002).

Görsel sanatlar eğitimi, öğrencilerin yaşantılarından elde ettikleri bilgilerle, derslerinde öğrendikleri konular arasında bağlantılar kurmalarını sağlar (Alakuş ve Mercin, 2009: 16). Görsel sanatlar eğitimi bireyin, gözlem yapmasına yardımcı olur ve el becerisini geliştirir. Aynı zamanda, bireyin işbirliği ve yardımlaşmayı öğrenmesini sağladığı için gereklidir (Türe, 2007).

Günümüzdeki görsel sanatlar eğitimi öğretim programı, önceki programlardan farklı bir anlayışa ve yapıya sahiptir. Adı “Resim-İş” olan dersin yerine sadece resim eğitimine yönelik olmayan; heykel, seramik gibi üç boyutlu; grafik, özgün baskı gibi iki boyutlu sanat alanlarını içeren “Görsel Sanatlar” ismi kullanılmıştır (Ertürk, 2013). Görsel sanatlar eğitimi en genel anlamda tüm güzel sanatların, eğitim kurumlarında ve kurum dışı yaratıcı sanat etkinlikleri; resim, heykel, mimari, görsel iletişim, fotoğraf, sinema gibi dalları içine alır (Ünver, 2002).

Görsel sanatlar eğitimin bir parçası da görsel kültürdür (Akın, 2012). Özellikle görsel çağ olarak adlandırılan 21. yüzyılda internet dünyasında var olan sosyal medya unsurları paylaşarak görsel kültür oluşumuna katkı sağlamaktadır (Orhon, 2011:140). Görsel kültür, sürekli olarak yıkılan ve yeniden kendini inşa eden bir süreç sonunda oluşmaktadır (Saybaşılı, 2007). Görsel değerler açısından kötü örneklerin gelecek kuşaklara aktarılmasını önlemenin yollarından birisi de görsel sanatlar eğitimi kapsamında kültürel değerlere dikkat çekmektir (Akın, 2012).

Görsel kültür oluşturma sürecinde filmler önemli bir etkiye sahiptir. Filmler, aracılığıyla çok karmaşık bilimsel konular aktarılabilir. Sinema filmleri, uzun süreden beri eğitim ve öğretimde kullanılmaktadır (Birkok, 2008). Derslerde filmlerin etkili olmasının en önemli sebebi, yeni nesillerin görsel medyayı çok yoğun kullanmalarıdır (LuisAlvarez, vd. 2004).

Görsel sanatlar eğitimi, bireye estetik kişilik kazandırmayı hedefler. Sanat eğitimi sürecinde birey, algılama, bilgilenme, düşünme, tasarlama, yorumlama, ifade etme ve eleştirme davranışları elde eder ve resim, müzik, tiyatro, dans, şiir, öykü, heykel, seramik, fotoğraf, yaratıcı drama, film, video gibi sanat dalları ile ilgili bilgi alır (Kırıçoğlu,1991). İyi bir sanat eğitimi alan birey, dünyada yaratıcı olmanın özgürlüğünü yaşar (Ünver, 2002).

Yaratıcılık, sadece sanat eğitimine ilişkin etkinliklerde değil, yaşamın tüm yönlerinde yer alır. Türkiye de yürütülen görsel sanatlar dersi, öğrencilerde istedik yönde davranışların geliştirilmesini sağlar. Öğretmenlerin sadece sanatsal uygulamalarda öğrencilerin yaratıcı davranış geliştirmelerine yardımcı olması yeterli değildir, kazanımlara, konuya ve yaş grubuna uygun öğretim yöntem ve teknikleri de belirlemesi gerekmektedir (Katıranıcı, Başbuğ, 2017).

1. ÇALIŞMANIN AMAÇ VE YÖNTEMİ

Teknolojik gelişmelerin hızla yayıldığı multimedya ürünlerinin sıklıkla kullanıldığı çağımızda farklı araçlarla çeşitli filmler eğitim amaçlı kullanılmaktadır. Bu çalışmanın amacı; filmlerin, görsel sanatlar dersinde kullanımının, sanat eğitimine katkısının olumlu ve olumsuz yönlerini irdelemek ve çözüm önerileri sunmaktır.

Görsel sanatlar eğitiminde film kullanımının olumlu ve olumsuz yönleri nelerdir? Filmlerin görsel sanatlar dersinde kullanımı nasıl olmalıdır? Görsel sanatlar dersinde sinema filmi, video ve belgesel olarak yeterince eğitim materyali mevcut mudur?

Literatür tarama yöntemi kullanılan çalışmada Türkiye’deki görsel sanatlar eğitimi konusu, Milli Eğitim Bakanlığı Görsel Sanatlar Dersi Öğretim Programı çerçevesinde ele alınmıştır.

2. ARAŞTIRMANIN ÖNEMİ

Görsel sanatlar dersinde filmler farklı teknolojik aletlerle izlenebilir. Bilgiye ulaşma, dijital teknolojiyle çok kolaylaşmıştır. Fakat en iyi teknoloji ile donatılan okul materyalleri bile kısa zamanda atıl duruma düşmektedir. Görsel sanatlar dersinin programında yapılan değişiklikler çağdaş ve olumlu yönde olmasına rağmen, rutin programdan çıkamayan idareci ve öğretmenler tarafından uygulamaya geçirilememektedir. Çok hızlı gelişen teknolojik çağda filmlerin görsel sanatlar dersine katkıları ile ilgili yeterince çalışma bulunmamaktadır. Bu nedenle kapsamı ve alanı genişletilen görsel sanatlar dersiyile ilgili araştırmaların artırılması gerekmektedir.

3. FİLMLEİN GÖRSEL SANATLAR EĞİTİMİNDE KULLANIMI

Osmanlı döneminde ve Cumhuriyetin ilk yıllarında okullarda yer alan görsel sanatlar dersine ‘resim’ adı verilmiştir. Resim Dersinin müfredat programları da resim ağırlıklı olarak düzenlenmiştir. 1940’lı yıllarda “iş eğitimi” hareketinin bir sonucu olarak ilköğretimde derslerin adı, Enstitüde de bölümün adı, “Resim-İş” olarak değiştirilmiştir (Özsoy, 1996). 1982’de çıkan YÖK yasası ile enstitüler eğitim fakültelerine dönüştürülünce bölümler de “Resim-İş Eğitimi Bölümü” adını almıştır (Özsoy, 2015). Dersin adı, 2005–2006 Eğitim öğretim yılı itibariyle “Görsel Sanatlar Eğitimi Dersi” olarak değiştirilmiştir (Tütüncü, 2006).

Yeni Türk harflerinin 1928’de kabul edilmesi ile birlikte eğitim anlayışında köklü bir değişiklik yaşanmıştır. 1930’lu yıllarda yurt dışından haritalar, tepegözler, deney araçları getirilmiştir. Yeni bir kararla 1950’li yıllarda, eğitim araçlarının üretimi yurt içinde yapılmaya başlar. Buna paralel olarak 1951 yılında görsel ve işitsel eğitim araçlarının üretilmesi ve çoğaltılması amacı ile 1951 yılında Öğretici Filmler Merkezi (ÖFM), 1952 yılında ilk ve orta öğretim düzeyindeki öğrencilere test soruları hazırlamak için “Test Bürosu” açılır. ÖFM’ de 1960 yılında film şeridi yapımına 1962’de de filmlerin seslendirilmesine başlanır. Daha sonra “Radyo İle Eğitim Ünitesi” kurulur ve ÖFM’nin adı “Film Radyo Grafik Merkezi” ne dönüştürülür (Başbuğ, 2016). Sinema filmleri tüm branşlarda eğitim öğretim amacıyla kullanılır. Sinema filmleri toplumsallaştırma açısından oldukça önem arz eder. Bir filmin görüntü, hareket ve ses unsurlarının bir arada kullanılabilmesiyle çok büyük miktarlarda bilgi aktarılabilir (Birkok, 2008).

1998 yılında Film Radyo ve Televizyonla Eğitim Başkanlığı (FRTEB) ile Bilgisayar Hizmetleri ve Eğitimi Genel Müdürlüğü, tek bir kurum çatısı altında birleştirilir ve kurumun adı “Eğitim Teknolojileri Genel Müdürlüğü” olarak belirlenir. Böylece bir görevi de Bakanlığın merkez ve taşra örgüt birimlerinin bilgi işlem etkinliklerini yürütmek olan, kısa adıyla EğiTek doğmuştur. Günümüzde Radyo programları, Ses kasetleri, TV programları, Teleteks yayınları, Video paket programları, Slaytlar, Fotoğraflar, Albümler, Basılı Materyaller, CD rom, Web sayfası yayımları ve üretimleri hala EğiTek tarafından yürütülmektedir (Başbuğ, 2016).

Son yıllarda dünyanın çeşitli ülkelerinde olduğu gibi Türkiye’de de görsel sanatlar eğitimi alanında önemli değişimler yaşamıştır (Özsoy, 2015). Güzel sanatlar eğitiminin amacına daha bilinçli bir şekilde ulaşması için diğer alanlar gibi kalite standartlarına ihtiyaç bulunmaktadır (Özsoy, 2003:183). Türkiye’de görsel sanatlar alanında belirli standartlara ulaşabilmek için 2018 yılında Görsel Sanatlar Dersi Öğretim Programı’nda, değişiklikler yapılmıştır.

Yeni programın diğerlerinden farklı olan özelliği, bir önceki programlarda yer almayan kazanımlar bölümüdür. Üç öğrenme alanı da kendine özgü kazanımları içerir. Kazanımlar birinci sınıftan sekizinci sınıfa kadar ayrı başlıklar altında ele alınmıştır (Ertürk, 2013). Kazanımlarda ilkokul seviyesinde sanata dair bilgi ve uygulama çalışmaları genel olarak verilirken, ortaokul seviyesinde ki öğrencilerin, analiz yapabilen, yorumlayabilen, değerlendirebilen bir yaklaşım göstermeleri ve özgün çalışmalar oluşturabilmeleri hedeflenmiştir (M.E.B.,2018).

Günümüzde sinema sektörünün giderek büyümesi ile birlikte sinemanın toplumsal işlevleri de artmıştır. Bunlardan en önemlisi ve öncelikli olanı, sinemanın bilgi aktarımında kullanımınıdır (Paquette, 2003). Eğitimde sinema filmleri, genel olarak teknolojik gelişmeler çerçevesinde ele alınmaktadır. Tanınmış bilim adamlarının ürettikleri bilgiler, ülkenin tüm tarihiyle ilgili önemli kültürel, hukuki veya siyasi belgeler, resimler, haritalar, ses kayıtları, film kayıtları gibi her tür bilgi, bir eğitim malzemesi olarak kullanılmaktadır (Appleford, Burton, 2008). Birden fazla duyu organına hitap eden filmler, zihinde kalıcı olmakta ve öğrenmeyi kolaylaştırmaktadır (Demirel, 2006). Sinema filmlerinin çok etkin bir eğitim aracı olması sanat ve teknolojinin gücünden gelir. Çağımızda görsel metinlerin etrafımızda artması öğrencilerin yazılı metinlerden uzaklaşmasına neden olmuştur. Bu da öğrencilerin, okudukları bir metindeki bilgileri anlamalarını ve zihinde canlandırmalarını güçleştirmektedir (Birkok, 2008). Günümüzde okuryazarlık kavramında meydana gelen değişiklik sonucunda çeşitli alanlarda okuryazarlık türleri ortaya çıkmıştır (Bawden, 2001). Görsel okuryazarlık, müzik okuryazarlığı, medya okuryazarlığı gibi birçok alanda okuryazarlık tanımına rastlamak mümkündür. Sanat okuryazarlığı, küreselleşen dünyada, doğrudan parçası olunan yerel sanat algısıyla, dolaylı olarak erişilebilen uluslararası sanatlar arasında ilişki kurabilmeyi sağlar. Bu durum, uzun vadede sanat eğitimi alan öğrencilerin, kendi ulusal sanatını diğer uluslararası sanatlara aktarabilmesine yardımcı olur (Yüctoker, 2015).

SONUÇ VE ÖNERİLER

Yapılan araştırmalarda öğretmenler 2005 yılında uygulamaya konulan görsel sanatlar programının materyal eksikliği konusunda sıkıntı yarattığını düşünmektedir (Yılmaz, Bilici, 2016). Ortaöğretimdeki görsel sanatlar derslerinin saatlerinin uzatılması ve liselerdeki seçmeli sanat derslerinin zorunlu olması önerilmektedir (Altuner, 2007). Gelişmiş ülkelere sanat eğitimi dersleri zorunlu dersler arasındadır (Tütüncü, 2006). Öğretmenlerin ve öğrencilerin büyük çoğunluğunun ders içi etkinliklerde bilgisayar ve diğer teknolojilerden yararlanılmasını olumlu bulurken, öğretmenler, okul ve sınıfların bulunduğu mevcut durumun, estetik amaçları kazandırmada yeterli olmadığını görüşündedir. Programın etkin uygulanabilmesi için öncelikli olarak okullardaki fiziki ortam iyileştirilmelidir. Okullarda görsel sanatlar dersine ait bir atölyenin bulunması, okul yönetiminin tercihine bırakılmamalıdır (Ertürk, 2013).

Ders ortamında beyin fırtınasının sağlanabilmesi için bilgisayar ile bir filmin zaman çizelgesi üzerindeki işlevini doğru kullanabilmek gerekmektedir. Mültimedya destekli sanat eğitiminde, bilgisayar ve tüm çokluortam araçları bir bütündür. Bu bağlamda günümüz teknoloji çağında tüm eğitimciler bilgisayarı en iyi şekilde eğitimde, kendi alanlarında, kullanabilmelidir (Demirel, 2006). Bu anlamda yeni sanat eğitimi programları geliştirilmesine ve uygulanmasına önem verilmelidir (Dolunay, 2016).

Görsel sanatlar dersine yönelik multimedya ders sunum çalışmalarının artması için, bilgisayar ve çokluortam araçları bilgisi, öğretmen adaylarına, üniversitelerde hizmet öncesi eğitimde zorunlu olmalıdır (Demirel, 2006).

Görsel sanatlar ders sunumu hazırlarken öğrencinin seviyeleri ve ilgileri göz ardı edilmemeli, öğrencilerin ilk kez karşılaştıkları sözcük ve kavramlar belirlenmelidir. Sınıf içinde görsel, öğrencilerin görebileceği bir yere, öğrencinin normal göz hizasının en fazla 30 derece yukarısına denk gelecek bir yüksekliğe yerleştirilmelidir (Yalın, 2005). Derste farklı görseller izlettirilmesi, öğrencilere, sınıfa getirilmesi olanaksız olan, cisim, olgu, olay ve işlemleri bireysel ve grupla öğrenme olanakları sağlar ve öğrenciyi zamana ve mekâna bağımlı olmaktan kurtarır (Alkan, 1991).

Görsel sanatlar dersinde, film kullanımı kurallarına uyulmaması, gerektiğinden fazla kullanılması öğrencilerin, okuduğunu anlama becerisini olumsuz yönde etkilemektedir (Yakar, 2013). Bu nedenle öğretmenin, derste kullandığı filmlerin eğitim amaçlı olduğunu unutmaması gerekir. Sanat eğitiminde öğretmen müdahale eden değil, yönlendiren, organize eden ve değerlendirmeyi öğrenciyle birlikte yapan olmalıdır. Öğrenciler, kitap okumaya, sergi, müze gezmeye, sinema, tiyatro gösterilerine, konserlere gitmeye yönlendirilmelidir (Türe, 2007).

Milli Eğitim Bakanlığı'nın "Fatih Projesi" 2012 yılında başlamıştır. Beş yıllık bir süreci kapsayan proje ile birlikte 42.000 okulda 570.000 derslikte teknolojik araçlarla donatılmıştır. Her okula çok fonksiyonlu yazıcı, kamera alınması, etkileşimli tahta, kablolu Internet bağlantısı kurulması, öğretmenlere ve öğrencilere tablet bilgisayar dağıtılması, gelişim açısından büyük önem arz etmektedir. Donanım eksikliği giderilen okulların en önemli ihtiyacı teknolojiyi kullanabilen eğitimcilerdir. Bu nedenle, eğitimciler kısa zamanda hizmet içi eğitimlerle teknolojik imkânlardan yararlanabilecek düzeye getirilmelidir (Başbuğ, 2016).

Türkiye'de Sanat Eğitimi genel eğitim sistemimiz içinde gerçek yerini bulamamıştır. Görsel sanatlar dersinin, eski resim dersi olarak algılanması, ilkokullarda görsel sanatlar dersi öğretmenin olmaması, bu dersi veren sınıf öğretmenlerinin görsel sanatlar dersinin kapsamı hakkında yeterince bilgi sahibi olmaması ve aynı zamanda teknolojik gelişmelere hakim olmaması, görsel sanatlar eğitiminin kesintiye uğramasına neden olmaktadır.

Sanat eğitiminde başarılı olunabilmesi için, radyo, televizyon ve basının toplumun sanatsal dinamiğini geliştirmek için işbirliği yapması, siyasi otorite tarafından sanatın gelişmesi için gerekli olan yasal düzenlemelerin yapılması, Eğitim Fakültelerindeki Resim-İş Eğitimi Anabilim Dalı dersleri çağın standartlarına uygun olarak yenilenmesi gerekmektedir (Türe, 2007). Görsel sanatlar öğretmeni yetiştirmede bu programlara öğrenci seçimi ve öğretim elemanına ilişkin kalite standartlarının belirlenmesi gerekmektedir (Ayaydın, 2010). Görsel Sanatlar Eğitimde değişen ihtiyaçları gidermede Disiplin Temelli Sanat Eğitimi alanında yapılan uygulamaların sürekliliği sağlanmalıdır (Aykut, 2006).

Türkiye’de birden fazla sanat alanını kapsayan görsel sanatlar eğitiminin başarıya ulaşabilmesi için akademisyenlere düşen görevlerde yadsınmaz. Genellikle, görsel sanatlar alanında sahada görev yapan öğretmenler Eğitim Fakültelerinden mezun olmaktadır. Güzel sanatlar fakültelerinde yetişen resim, müzik, tiyatro, dans, şiir, öykü, heykel, seramik, fotoğraf, yaratıcı drama, film, video gibi alanlarda eğitim alan sanatçılar belli koşulları sağlaması durumunda öğretmenlik hakkını elde etmektedir. Bu alanlardan mezun kişilerin, sanat eğitimindeki görevleri arttırılabilir. Eğitim Fakültelerinin, Güzel Sanatlar Fakülteleri, İletişim Fakülteleri, Fen Eğitim Fakülteleri, Sanat Tasarım Fakülteleri ile sanat eğitimi alanındaki işbirlikleri arttırılabilir.

KAYNAKÇA

AKIN, N.,O.(2012). “Farklı Ülke Görsel Kültürlerinin Sanatsal Formlara Dönüştürülmesi”, 21. Ulusal Eğitim Bilimleri Kongresi, 12-14 Eylül 2012, İstanbul.

ALKAN C. (1991). Video Teyp, Ankara, 1991

ALAKUŞ, A.,O., Mercin, L.(2009). Sanat Eğitimi ve Görsel Sanatlar Öğretimi, Ankara: Pegem Yayınları.

ALAKUŞ, A., O.(2014). “İlköğretim Çağındaki Bireyler Bakımından Sanat Eğitiminin Gerekliliği”, Elektronik Sosyal Bilimler Dergisi 2 / 4 .

ALTUNER, H. (2007). “Türkiye’de Sanat Tarihi ve Cumhuriyet’ten Günümüze Sanat Tarihi Eğitimi”, Gaziantep Üniversitesi Sosyal Bilimler Dergisi, 6 (2):79-90 (2007)

APPLEFORD, S., BURTON, V.(2008). “Digital History: Using New Technologies to Enhance Teaching and Research”. The Journal of American History, 94(4), 1329.

AYAYDIN, A.(2010). “Görsel Sanatlar Eğitiminde Standart Kavramı”, KTÜ Fatih Eğitim Fakültesi, Güzel Sanatlar Eğitimi Bölümü, Trabzon. Ocak 2010 Cilt:18 No:1 Kastamonu Eğitim Dergisi 159-172

AYKUT, A.(2006). “Günümüzde Görsel Sanatlar Eğitiminde Kullanılan Yöntemler”, Sosyal Bilimler Enstitüsü Dergisi Sayı: 21 Yıl : 2006/2 (33-42 s.)

BAŞBUĞ, F., Başbuğ, Z.(2016). “Görsel Sanatlar Eğitimi Üzerine Notlar”, Akdeniz Sanat Dergisi, 2016, Cilt 9, Sayı 18

BAWDEN, D. (2001). “Information and Digital Literacies; A Review of Concepts”. Journal of Documentation, LVII (2), s. 218-59.

BİRKOK, M., C. (2008). “Bir Toplumsallaştırma Aracı Olarak Eğitimde Alternatif Medya Kullanımı: Sinema Filmleri”. Uluslararası İnsan Bilimleri Dergisi 5:2. Erişim: <http://www.insanbilimleri.com>

DEMİREL, A. (2006).“Sanat Eğitiminde Bilgisayar ve Çokluortam Uygulamaları”, Selçuk Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü Güzel Sanatlar Anabilim Dalı Resim-İş Öğretmenliği Bilim Dalı, Yüksek Lisans Tezi, Konya

DOLUNAY, A.(2016). “Teknolojinin Görsel Sanatlar ve Sanat Eğitime Katkısı”, Uluslararası Sosyal Araştırmalar Dergisi The Journal of International Social Research Cilt: 9 S: 42 Volume: 9.

ERDİKER, E., E.(2017). “Görsel Sanatlar Eğitimi Dersinde Animasyon ve Çizgi Filmlerin Önemi”, Sanatın Yolculuğu, Kültür Sanat Haberleri, <https://www.sanatin Yolculugu.com/gorsel-sanatlar-egitimi-dersinde-animasyon-ve-cizgi-filmlerin-onemi-elif-ece-erdiker/>, Erişim Tarihi:04. 08. 2018

ERTÜRK, M. (2013). “İlköğretim II. Kademe Görsel Sanatlar Eğitimi Dersi Öğretim Programının Öğretmen Görüşlerine Göre Değerlendirilmesi”, Anadolu Journal of Educational Sciences International, January, 3(1).

<http://dergipark.gov.tr/download/article-file/17549>, Erişim Tarihi:02. 08. 2018

GÜNDÜZ, Y.(2015). “Popüler Kültürün Görsel Sanatlar Dersine Olası Yansımaları”, Uluslararası Türk Eğitim Bilimleri Dergisi, Nisan 2015, <http://dergipark.gov.tr/download/article-file/408305>, Erişim Tarihi:02. 07. 2018

KATIRANCI, M., BAŞBUĞ, Z. (2017). “Ortaokul Görsel Sanatlar Dersi Portre Konusunun Öğretiminde Kullanılan Bir Öğretim Yöntemi Örneği”, sed, 2017, Cilt 5, Sayı 2, Volume 5, Issue 2, DOI: 10,7816/sed-05-02-07

KIRIŞOĞLU, O.(2002). Sanatta Eğitim, (2. baskı). Ankara. Pegem yay.

LUIS ALVAREZ, J., vd. (2004). “Journeys ToThe Self: Using Movie Directors In The Classroom”, Journal of Management Education, 28(3), 335.

SAYBAŞILI, N. (2007). Görsel Kültüre Giriş,Toplum Bilim Görsel Kültür Özel Sayısı, Önsöz Basım Yayımcılık, İstanbul.

TARI, H.(2012).“İlköğretim Okullarında Görsel Sanatlar Eğitiminin Önemi, Karşılaşılan Sorunlar ve Çözüm Önerileri”, 21. Ulusal Eğitim Bilimleri Kongresi, 12-14, İstanbul.

TÜTÜNCÜ, S.(2006).“İlköğretim Görsel Sanatlar (Resim-İş) Eğitimi Dersi Çerçevesinde Çocuk Resminde Yaratıcılık Kavramının Algılanışına İlişkin Bir Durum Çalışması”, Dokuz Eylül Üniversitesi Eğitim Bilimleri Enstitüsü Güzel Sanatlar Eğitimi Anabilim Dalı Resim İş-Eğitimi Öğretmenliği Programı Yüksek Lisans Tezi İzmir.

TÜRE, N.(2007).“Eğitimde ve Öğretimde Bir Araç Olarak Görsel Sanatlar Eğitiminin Öğrencilere Sağladığı Katkılar”, Selçuk Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü Güzel Sanatlar Eğitimi Ana Bilim Dalı Resim-İş Öğretmenliği Yüksek Lisans Tezi, Konya

M.E.B .(2018).“Görsel Sanatlar Dersi Öğretim Programı (İlkokul ve Ortaokul 1, 2, 3, 4, 5, 6, 7 ve 8. Sınıflar)”, Milli Eğitim Bakanlığı, Ankara.

PAQUETTE, M. (2003). Real Life And Reel Life, Perspectives in Psychiatric Care, 39 (2), 47-8.

ORHON, N. (2011).Görsel Okuryazarlık. Uçan T. F. (Editör) Görsel kültür içinde (ss.135-155). Açık Öğretim Fakültesi Yayıncılık, Eskişehir.

ÖZSOY, V. (2003). Görsel Sanatlar Eğitimi Resim-İş Eğitiminin Tarihsel ve Düşünsel Temelleri, Ankara: Gündüz Eğitim ve Yayıncılık.

ÖZSOY, V. (2015). “Görsel Sanatlar Eğitimi Resim-İş Eğitiminin Tarihsel ve Düşünsel Temelleri”, ISBN 978-605-318-131-6,
<https://www.pegem.net/dosyalar/dokuman/1162015100026Pages%20from%20G%C3%B6rse1%20sanatlar%20egt%20BASKI.pdf>, Erişim Tarihi:06. 08. 2018

ÜNVER, E. (2002). Sanat Eğitimi, Ankara: Nobel Yayınevi: Sayfa:23.

YAKAR,H.,G.,İ. (2013). “Sinema Filmlerinin Eğitim Amaçlı Kullanımı: Tarihsel Bir Değerlendirme”, Hasan Ali Yücel Eğitim Fakültesi Dergisi Sayı 19 (2013-1) 21-36

YILMAZ, E., M., BİLİCİ, S. (2016). “Görsel Sanatlar Dersinde Öğretim Teknolojileri ve Materyali Kullanım Durumları”, Ahi Evran Üniversitesi Kırşehir Eğitim Fakültesi Dergisi (KEFAD) Cilt 17, Sayı 1, Nisan 2016, Sayfa 343-362

YILMAZ, M., G. (2007). “İlköğretim İkinci Kademe Görsel Sanatlar Eğitimi Estetik Beğenin Geliştirilmesinde Materyal Kullanımının Yeri, Önemi ve Uygulanması”, Selçuk Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü Güzel Sanatlar Eğitimi Ana Bilim Dalı Resim-İş Öğretmenliği Bilim Dalı, Yüksek Lisans Tezi, Konya, 2007.

YÜCETOKER, İ. (2014). “Sanat Okuryazarlığı Ölçeğinin Hazırlanması ve Geliştirilmesi”, Sanat Eğitimi Dergisi, 2 (1), s. 112 -126.

YÜCETOKER, İ. (2015). “Güzel Sanatlar Eğitimi Öğrencilerinin Sanat Okuryazarlığı Düzeylerinin Değerlendirilmesi”, EKEV Akademi Dergisi Yıl: 19 Sayı: 62 (Bahar 2015)